

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2023/113 van 12 september 2023

over

tekst	Ontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
titel	tot wijziging van de regelgeving betreffende de omgevingsvergunning wat betreft de invoering van een modulaire omgevingsvergunningsprocedure en het omgevingsbesluit
roepnaam	(wijzigingsdecreet omgevingsvergunningsdecreet (OVD))
datum	zoals principieel goedgekeurd op 14 juli 2023
trefwoorden	rechtvaardigingsgrond; actieve openbaarheid; onbeschikbaarheid;

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de mevrouw Zuhaila Demir, Vlaams minister Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme van 17 juli 2022, ontvangen door de VTC op 19 juli 2023;

Gelet op de behandeling op de zitting van 12 september 2023 en de beslissing om het dossier af te werken in een schriftelijke procedure;

Brengt op 12 september 2023 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Omgeving (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een ontwerp van decreet tot wijziging van de regelgeving betreffende de omgevingsvergunning wat betreft de invoering van een modulaire omgevingsvergunningsprocedure en het omgevingsbesluit (hierna "het Ontwerp"), zonder aanduiding van specifieke artikelen.

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Het decreet van 15 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning is al een aantal jaren in werking. Uit een in 2021 uitgevoerde evaluatie kwam de vraag naar voor om de mogelijkheden tot oplossingsgericht werken te versterken en uit te breiden. Zo kunnen onnodige weigeringen nog meer worden vermeden. Een van de wijzigingen is het modulair maken van de vergunningsprocedure, zodat afhankelijk van de inhoud en aard van de aanvraag, de benodigde modules ingezet kunnen worden. Het ontwerp van decreet lanceert ook het “omgevingsbesluit”. Een omgevingsbesluit is een beslissing over een omgevingsvergunning in combinatie met een ruimtelijk uitvoeringsplan die voorziet in planologische herbestemming van het projectgebied naar de geëigende bestemming.
4. De volgende regelingen van het Ontwerp hebben betrekking op de verwerking van persoonsgegevens:
 - een specifiek hoofdstuk over de verwerking van persoonsgegevens;
 - de regeling inzake onbeschikbaarheid;
 - de openbaarheidsbepalingen.
5. Als de adviesaanvrager van oordeel is dat er nog andere bepalingen zijn die betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens, kan deze die nog aan de VTC voorleggen.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

6. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn:
 - de aanvragers en hun ondersteuners;
 - de exploitanten;
 - de personen die standpunten, opmerkingen of bezwaren indienen gedurende het openbaar onderzoek;
 - de personen die een beroep indienen, en hun ondersteuners;
 - de personen die vermeld worden in de gegevens of documenten die bij de procedure gevoegd worden.en dat het minstens de volgende gegevens betreft (zie verder) :
 - identificatiegegevens.
7. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.
8. De VTC zal eerst de algemene regeling voor de verwerking van persoonsgegevens bespreken en daarna de andere regels die ook de verwerking van persoonsgegevens betreffen.

2. Algemene regeling

9. De VTC beoordeelt het positief dat de decreetgever de essentiële elementen van de verwerking van persoonsgegevens die verband houdt met de toepassing van het omgevingsdecreet regelt.

A. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

10. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG.
11. Het Ontwerp of de nota aan de Vlaamse Regering vermelden niet expliciet op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden. Er wordt in de memorie naar artikel 6, 1, c) en e) verwezen zonder evenwel specifiek aan te duiden welke bedoeld wordt. Het is aan de adviesvragers om dit aan te duiden aangezien het Omgevingsdecreet mogelijk meerdere verwerkingen meebrengt. De VTC geeft aan dat waar het taken van algemeen belang betreft, artikel 6, 1, e) eerder van toepassing is waar het een normale dossierafhandeling betreft (bv. erkenningsdossiers) en dat de wettelijke verplichting zoals bedoeld in artikel 6, 1, c) eerder ingeroepen kan worden als het specifieke technische verwerkingen betreft, zoals bij de verwerking in een specifiek digitaal platform.
12. De VTC bevestigt wat de Adviesvrager stelt, namelijk dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM¹, artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen² van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.³
13. Voor verwerkingen, die niet zozeer betrekking hebben op het privé-leven sensu stricto, maar eerder enkel betrekking hebben op de bescherming van persoonsgegevens, en waarvan de rechtvaardigingsgrond gebaseerd is artikel 6, lid 1, c), AVG moet het doeleinde voldoende duidelijk afgebakend zijn⁴. Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, e), AVG⁵, moet het doeleinde voldoende duidelijk blijken uit de taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht.
14. Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als

¹ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

² Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

³ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GWH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GWH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GWH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2023, 93-116, 155-162; DEGRAVE, E., "*L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle*", Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

⁴ Artikel 6, 3, AVG. Voor wat punt e) betreft, bestaat de doelstelling van de verwerking in de vervulling van een taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht.

⁵ "c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust;"

voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG.

15. Aangezien met de vermelding van de essentiële elementen ook minstens gedeeltelijk tegemoetgekomen wordt aan artikel 5, 1, a), AVG, dat bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is, zal het ontbreken van deze elementen zwaardere transparantiemaatregelen vragen. Er zal immers niet naar de wetgeving kunnen verwezen worden voor die elementen.
16. De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten zullen moeten inschatten of de beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft. Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privé-leven.
17. Hierbij moet er op gelet worden dat in een eventueel uitvoeringsbesluit (mits delegatie aan de Vlaamse Regering, zoals in het nieuwe artikel 41/1, §5 van het decreet) verdere modaliteiten kunnen worden bepaald, maar dat de essentie in het decreet zelf moet worden opgenomen⁶. De machtiging aan de Vlaamse Regering moet voldoende nauwkeurig omschreven zijn en betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de decreetgever zijn vastgesteld. De VTC verwijst naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake delegatie door de wetgever⁷.
18. De VTC wijst erop dat er ook sprake kan zijn van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9 AVG, namelijk gegevens over de gezondheid van de betrokkenen.
19. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9, AVG behoeven een bijzondere verwerkingsgrond zoals bedoeld in artikel 9 en strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van artikel 9, WVG dat aangeeft welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
 - de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
20. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (zie verder).

⁶ Advies Algemene Vergadering Afdeling Wetgeving Raad van State, 68.936/AV van 7 april 2021, opmerking 101 (Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119); In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel 'essentiële elementen' uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens", in dezelfde zin GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2.

⁷ bv. GwH nr. 166/2011, 10 november 2011, overw. B.43.3 e.v., GwH nr. 158/2021, 18 november 2021, overw. B.8.4.2., GwH nr. 26/2023, 16 februari 2023, overw. B.74.1.

B. Doelbinding

21. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).
22. De doeleinden worden in het Ontwerp vermeld (nieuw artikel 41/1, § 3):
“§3. De persoonsgegevens worden verwerkt om de taken te vervullen, vermeld in dit decreet en de besluiten van de Vlaamse Regering die in uitvoering van dit decreet zijn genomen, die als doel hebben aanvragen van een omgevingsvergunning, standpunten, opmerkingen, bezwaren en beroepen en meldingen te beoordelen en op te volgen.”
23. De VTC adviseert om de doeleinden aan te vullen op basis van de verwerkingen die verbonden zijn met procedures als schorsingen en opheffingen van de vergunningen- en die mogelijk andere informatie over de betrokkenen bevatten dan al vermeld voor de aanvraagprocedure.

C. Verantwoordelijkheid

24. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
25. Het Ontwerp wijst het Departement Omgeving aan als verwerkingsverantwoordelijke.
26. De VTC neemt aan dat dit klopt voor de verwerkingen die het departement zelf uitvoert in haar dossierverwerking en voor de verwerkingen met het omgevingsloket. Het decreet houdt echter ook verwerkingen door andere instanties in. (cf. de regeling in verband met de interne digitale dossierbehandelingsystemen in artikel 18 van het Ontwerp – zie ook verder). Er moet onderzocht worden of die ook niet als verwerkingsverantwoordelijke moeten worden aangeduid voor bepaalde verwerkingen.
27. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35 AVG)⁸ voor de verschillende verwerkingen al dan niet noodzakelijk is.

D. Minimale gegevensverwerking

28. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
29. De **categorieën betrokkenen** werden onder het punt 1 al vermeld en worden in het ontwerp opgesomd in artikel 20 dat een nieuw artikel 14/4 in het decreet invoegt:

“§2. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van betrokkenen:

- 1° de aanvragers en hun ondersteuners;
- 2° de exploitanten;

⁸ Voor meer uitleg over en model van GEB, zie:

- <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

- 3° *de personen die standpunten, opmerkingen of bezwaren indienen gedurende het openbaar onderzoek;*
- 4° *de personen die een beroep indienen, en hun ondersteuners;*
- 5° *de personen die vermeld worden in de gegevens of documenten die bij de procedure gevoegd worden. “*

30. De toelichting bij het Ontwerp verduidelijkt wat met “ondersteuners” wordt bedoeld: “*Ondersteuners kunnen in deze architecten zijn, maar ook milieucoördinatoren of studie bureaus die een aanvrager helpen met het voorbereiden en opvolgen van zijn aanvraag.*” De personen die een beroep kunnen indienen worden vermeld in artikel 53 van het Omgevingsvergunningsdecreet.

31. Wat de personen betreft die onder punt 5° worden vermeld, wordt door de Adviesaanvrager gedacht aan de naam van de architect die een plan heeft opgesteld en zijn naam op dat plan (en niet elders) heeft vermeld.

32. De VTC stelt vast dat wat de voorliggende regeling betreft, de **categorieën van persoonsgegevens** niet voldoende zijn aangeduid:

“De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van persoonsgegevens:

1° *de basisidentificatiegegevens, die in de tabel, vermeld in het derde lid, met basis aangeduid zijn:*

- a) *de voor- en achternaam;*
- b) *het fysieke adres;*
- c) *de hoedanigheid in het project;*
- d) *gegevens die vrijwillig meegedeeld worden en die toelaten om personen te identificeren;*

2° *de achtergrondidentificatiegegevens, die in de tabel, vermeld in het derde lid, met achtergrond aangeduid zijn:*

- a) *het rijksregisternummer;*
- b) *het mailadres;*
- c) *andere contactgegevens;*
- d) *andere identificatiegegevens;*
- e) *eigendomsgegevens.”*

33. De VTC merkt op dat de opgesomde categorieën persoonsgegevens enkel identificatiegegevens en contactgegevens betreffen.

34. Het is niet duidelijk van welke personen welke identificatiegegevens, bijvoorbeeld het rijksregisternummer, verwerkt worden en of dit dus proportioneel is.

35. Wat het rijksregisternummer betreft, herinnert de VTC aan de artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen die een machtigingsvereiste instellen van de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken voor het gebruik van het rijksregisternummer.

36. De VTC wijst erop dat er minstens in de mate dat integrale documenten verwerkt worden van bezwaren en beroepen, er meer categorieën van persoonsgegevens worden verwerkt dan vermeld, namelijk alle informatie over de vermelde personen die er in werd opgenomen en dat dit mogelijk ook bijvoorbeeld gezondheidsgegevens van hunzelf of hun naasten of inkomensgegevens kan betreffen.

37. Het nieuwe artikel 41/1, §2, laatste lid bepaalt dat tijdens de beroepsperiode de basisidentificatiegegevens van de aanvrager of exploitant aan het publiek getoond worden. Dit vereist een afdoende motivering waarom dit nodig is om het doel te bereiken dat de decreetgever voor ogen heeft⁹.
38. De VTC vindt het positief dat deze periode beperkt wordt. Het is evenwel niet geheel duidelijk of de manier van bekendmaken garandeert dat de openbaarheid van deze informatie effectief tot die periode beperkt is. Dit kan verder gemotiveerd worden in de toelichting of uitgewerkt in het uitvoeringsbesluit.
39. Wat de **ontvangers** betreft, werd in het Ontwerp (nieuw artikel 41/1, §2) een tabel opgenomen die verduidelijkt wie toegang heeft tot welke gegevens, wat de VTC op zich een goede aanpak vindt. Ze herhaalt evenwel het voorbehoud voor wat de categorieën gegevens betreft.
40. De VTC benadrukt dat de toegang tot de gevraagde gegevens enkel kan open gesteld worden voor de taken en het werkgebied waar iedere medewerker voor bevoegd is.
41. Krachtens artikel 5.1, e), AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
42. In het Ontwerp wordt een zeer ruime **bewaartermijn** ingevoerd:
- “§4. Gezien de waarde van de persoonsgegevens voor het algemeen belang en gezien de onbepaalde duur van de omgevingsvergunningen worden de persoonsgegevens permanent bewaard door het Departement Omgeving. De Vlaamse Regering kan van die verplichting afwijken als ze rekening houdt met de selectieregels, vermeld in artikel III.87 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.”*
43. De toelichting geeft volgende verantwoording:
- “**Paragraaf 4** bepaalt de bewaartermijn voor de persoonsgegevens. Gelet op de waarde van de persoonsgegevens voor het algemeen belang (controle op exploitatie, bouwveiligheid,...) en op de onbepaalde duur van de omgevingsvergunningen (zie art. 68 OVD) worden de persoonsgegevens permanent bewaard door het departement.”*
44. De VTC is van oordeel dat deze ongedifferentieerde bewaartermijn niet verantwoord is. Er wordt in het Ontwerp, zoals hiervoor aangegeven, te weinig rekening gehouden met alle mogelijke persoonsgegevens die kunnen verwerkt worden waaronder gevoelige. Er kan worden aangenomen dat de identificatiegegevens van de aanvragers lang worden bijgehouden zo nodig, maar hetzelfde kan niet gezegd worden van de bezwaar- of beroepsindieners. De VTC verwijst naar de beveiligingsmaatregelen hierna waaronder anonimisering, dat ook door de selectieregels van het Bestuursdecreet wordt voorzien.
45. In het licht van artikel 6.3 van de AVG, dienen in het Ontwerp de (beperkte) maximale bewaartermijn(en) van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor de verwerkingen voorzien te worden, of toch minstens criteria

⁹ H.v.J., 22 november 2022, gevoegde zaken C-37/20 en C-601/20, nr. 64 : Meer in het bijzonder blijven de uitzonderingen op de bescherming van de persoonsgegevens en de beperkingen ervan binnen de grenzen van het strikt noodzakelijke, met dien verstande dat wanneer een keuze mogelijk is tussen meerdere geschikte maatregelen voor de verwezenlijking van de rechtmatig nagestreefde doelstellingen, de maatregel moet worden gekozen die het minst belastend is. Bovendien kan een doelstelling van algemeen belang niet worden nagestreefd zonder rekening te houden met het feit dat deze doelstelling moet worden verzoend met de door de maatregel aangetaste grondrechten, zulks via een evenwichtige afweging tussen de doelstelling en de op het spel staande rechten, om ervoor te zorgen dat de door die maatregel berokkende nadelen niet onevenredig zijn aan het nagestreefde doel. Bijgevolg moet de mogelijkheid om een beperking van de door de artikelen 7 en 8 van het Handvest gewaarborgde rechten te rechtvaardigen, worden beoordeeld door de ernst te bepalen van de inmenging die een dergelijke beperking meebrengt, en moet worden nagegaan of het belang van de met die beperking nagestreefde doelstelling van algemeen belang in verhouding staat tot die ernst (zie in die zin arresten van 26 april 2022, Polen/Parlement en Raad, C-401/19, EU:C:2022:297, punt 65, en 21 juni 2022, Ligue des droits humains, C-817/19, EU:C:2022:491, punten 115 en 116 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

opgenomen te worden die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen zodat nagegaan kan worden of voldaan is aan de vereisten van de AVG.

E. Juistheid

46. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).
47. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke(n) hiertoe de nodige maatregelen neemt (nemen).

F. Rechten van de betrokkenen en transparantie

48. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
49. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de **vermeldingen** zoals bedoeld in randnummer 48, op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.
50. Het ontwerp verwijst naar de rechten van de betrokkenen in het nieuwe artikel 41/1, §5:

“§5. De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen voor de verwerking van de persoonsgegevens, de beveiliging van die gegevens en de passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen.”.

51. De VTC verwijst naar het voorbehoud dat ze gemaakt heeft inzake delegatie aan de Vlaamse Regering.

G. Beveiligingsmaatregelen

52. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
53. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens nu niet duidelijk afgebakend zijn en het mogelijk delicate gegevens en bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreft, een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.
54. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
 - de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.

55. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling¹⁰ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹¹ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹² en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichhouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom¹³.
56. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹⁴.
57. In geval beroep wordt gedaan op een verwerker dan wijst de VTC op volgende vereisten:
- sluiten van een verwerkersovereenkomst;
 - aanstellen van een DPO door de verwerker;
 - aanwijzen van categorieën personen die toegang hebben en lijst bijhouden.
58. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie, die gegeven wordt met het nieuwe artikel 41/1, §5), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren¹⁵.

3. Specifieke regelingen

A. Artikel 17 en 18: Digitalisering en onbeschikbaarheid

59. In artikel 17 en 18 wordt er een regeling getroffen voor het geval dat het omgevingsloket of een intern digitaal dossierbehandelingssysteem onbeschikbaar is wegens technische storingen. De Vlaamse Regering kan daar nadere regels voor uitwerken en daarbij de termijnen van de procedures, opschorten of verlengen voor de duur van de technische storingen.
60. De VTC begrijpt dat waar er nu sprake is van de interne digitale systemen, dit in de eerste plaats een reactie is op de recente ransomware-aanvallen bij de Vlaamse lokale besturen. Het betreft dus de problematiek van de datalekken (inbreuken op de beveiliging) zoals behandeld door de AVG. Hier voert de decreetgever dus een juridisch antwoord in op de problematiek van langdurige onbeschikbaarheid van dienstverlening aan de betrokkenen, zonder dat dit per se in hun voordeel is. Het spreekt voor zich dat preventie hier een zeer belangrijke rol blijft spelen.
61. Op basis van deze decretale machtiging kan de Vlaamse Regering volgens de toelichting een regeling uitwerken in het Omgevingsvergunningbesluit, dan wel telkens afzonderlijk (per overmachtssituatie) regels uitvaardigen. De toelichting stelt zelf dat bij het uitwerken van deze machtiging de nodige voorzichtigheid aan de dag gelegd zal moeten worden, om de situaties te vatten die met voorliggende regeling bedoeld worden. Als de Vlaamse Regering een algemene regeling uitwerkt, zou ze het vaststellen van concrete gevallen van technische storingen kunnen delegeren. Zo is dit ook gebeurd bij de huidige regeling wegens het onbeschikbaar zijn van het Omgevingsloket. De

¹⁰ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

¹¹ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

¹² Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

¹³ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

¹⁴ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

¹⁵ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

concrete gevallen moeten daar ook niet steeds door de Vlaamse Regering vastgesteld worden. De algemene regels werden wel vastgelegd door de Vlaamse Regering.

B. Artikel 19: Openbaarmaking van gegevens

62. Artikel 19 van het Ontwerp herneemt huidig artikel 14/1 dat het Verzameldecreet Omgeving invoegde, maar hernummert deze bepaling naar artikel 14/3:

“Art. 19. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 9 juni 2023, wordt een artikel 14/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 14/3. Door een aanvraag in te dienen als vermeld in dit decreet, stemt de aanvrager in met de openbaarmaking aan het publiek van respectievelijk de aanvraag en de bijbehorende documenten en plannen in het Omgevingsloket tijdens een eventueel openbaar onderzoek en tijdens de termijn waarin tegen een beslissing in beroep kan worden gegaan als vermeld in artikel 46 en 105 van dit decreet en als vermeld in artikel 14, §2, van de Wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 juni 1973.

Door een bezwaar of beroep in te dienen als vermeld in dit decreet, stemt de bezwaarindiener of beroepsindiener in met de openbaarmaking van de inhoud ervan tijdens de termijn, vermeld in het eerste lid.

Het nemen van een definitieve beslissing waarmee een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden of een bijstelling daarvan wordt verleend, houdt in dat het verkavelingsplan en de verkavelingsvoorschriften vrij beschikbaar zijn en de opsteller ervan afstand doet van zijn auteursrecht op dat plan en die voorschriften¹⁶.

De Vlaamse Regering kan de gegevens bepalen die niet onder de toepassing van het eerste, tweede en derde lid vallen en de openbaarheidsregeling verder verfijnen.”.

63. De VTC wijst erop dat het publiek maken van persoonsgegevens mogelijk is, maar dan enkel op grond van een afwegingsproces waaruit blijkt dat de openbaarmaking noodzakelijk is voor het bereiken van de doelstellingen die de decreetgever voor ogen heeft. De verantwoording hiervan moet terug te vinden zijn in de memorie van toelichting (zie de hiervoor al geciteerde rechtspraak). De AVG vraagt ook een uitdrukkelijke en vrije toestemming (die er niet is als het beroep doen op een dienst ervan afhankelijk is) als die als een rechtvaardigingsgrond als bedoeld in artikel 6, AVG wordt gebruikt.
64. De VTC heeft hier verder geen opmerkingen bij.

III. BESLUIT

65. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:
- de correcte rechtsgrond aangeven, eventueel in de Memorie van Toelichting;
 - nagaan of de verwerkingsdoeleinden voldoende zijn aangeduid;
 - nagaan of alle verwerkingsverantwoordelijken zijn aangeduid;
 - nagaan of de categorieën persoonsgegevens volledig zijn;

1. ¹⁶ De toelichting verduidelijkt dat het verkavelingsplan en de verkavelingsvoorschriften een verordenend karakter, omdat ze aangeven onder welke voorwaarden een grond bebouwd mag worden. Dit plan en de voorschriften moeten dus vrij beschikbaar zijn.

- zo toepasselijk de bijzondere verwerkingsgrond van persoonsgegevens in de zin van artikel 9, AVG aanduiden;
- de proportionaliteit van de identificatiegegevens verantwoorden;
- de transparantiemaatregelen uitwerken (luik 5);
- het actief openbaar maken van persoonsgegevens voldoende motiveren of schrappen.

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2023-10-02 21:39:49 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

